

Xây dựng ý thức bảo vệ tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội trong kỷ nguyên mới

Building awareness of national defense among military officers and soldiers in the new era

TS. TRẦN QUỐC TUẤN

Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng, Việt Nam; Email:quoctuanvkh@gmail.com

Ngày nhận bài: 25/2/2026

Ngày phản biện: 11/3/2026

Ngày duyệt đăng: 20/3/2026

Bài viết thuộc lĩnh vực: Lý luận chính trị

Tóm tắt: Bảo vệ Tổ quốc là một trong hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam, là sự nghiệp của toàn dân, toàn quân dưới sự lãnh đạo của Đảng. Trong giai đoạn hiện nay, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đang đứng trước thời cơ mới, vận hội mới và cả những nguy cơ mới, thách thức mới. Chính vì vậy, xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội có vai trò quan trọng trong kỷ nguyên mới, trực tiếp góp phần cùng toàn Đảng, toàn dân bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc; bảo vệ Đảng, Nhà nước, Nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa.

Từ khóa: bảo vệ Tổ quốc; quân đội; kỷ nguyên mới; Đại hội XIV.

Abstract: Safeguarding the Fatherland is one of the two strategic missions of the Vietnamese revolution and is the responsibility of the entire people and the entire army under the leadership of the Party. In the current period, the task of national defense is facing new opportunities as well as new risks and challenges. Therefore, building awareness of national defense among military officers and soldiers plays a crucial role in the new era. It directly contributes, together with the entire Party and people, to firmly protecting national independence, sovereignty, unity, and territorial integrity, as well as safeguarding the Party, the State, the people, and the socialist regime.

Keywords: national defense; military; new era; 14th National Party Congress.

1. Đặt vấn đề

Bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa là một trong hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam. Bước vào kỷ nguyên mới, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng đã chỉ rõ: “Bảo đảm và bảo vệ cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc, kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc; bảo vệ Đảng, Nhà nước, Nhân dân, chế độ xã hội chủ nghĩa; bảo vệ thành quả cách mạng, sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hoá, hiện đại hoá” (Chính phủ, 2026). Để hiện thực hóa mục tiêu quan trọng này, công tác tuyên truyền, giáo dục, bồi dưỡng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội có vai trò quan trọng, góp phần nâng cao nhận thức, củng cố niềm tin, ý chí quyết tâm bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu trên cơ sở thu thập các nguồn dữ liệu thứ cấp, bao gồm quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, văn kiện Đảng Cộng sản Việt Nam, các chỉ thị, nghị quyết, các chiến lược của Quân đội nhân dân Việt Nam và tài liệu có liên quan. Các tư liệu thực tiễn, đánh giá của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng được sử dụng để minh họa và củng cố luận điểm, đảm bảo kết hợp chặt chẽ giữa lý luận và thực tiễn trong phân tích. Những phương pháp này giúp bài viết đưa ra kết luận toàn diện và đề xuất giải pháp phù hợp để xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội trong kỷ nguyên mới.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

Chủ nghĩa Mác - Lênin cho rằng, ý thức là sự

phản ánh hiện thực khách quan vào trong bộ óc con người một cách năng động sáng tạo. Ý thức không phải là một hiện tượng tự nhiên thuần túy mà là một hiện tượng xã hội bắt nguồn từ thực tiễn lịch sử - xã hội, phản ánh những quan hệ xã hội khách quan. Theo đó, ý thức bảo vệ Tổ quốc của cán bộ, chiến sĩ quân đội là tổng hòa các mặt tri thức, tình cảm, niềm tin, ý chí của chủ thể, diễn ra một cách chủ động, thường xuyên nhằm thực hiện mục tiêu ngăn chặn, vô hiệu hoá mọi âm mưu, hoạt động chống phá chế độ xã hội chủ nghĩa, xâm phạm độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ, lợi ích quốc gia, dân tộc; giữ vững môi trường hoà bình, ổn định, không để Tổ quốc bị động, bất ngờ trong mọi tình huống. Ý thức bảo vệ Tổ quốc của cán bộ, chiến sĩ quân đội phản ánh quy luật dựng nước phải đi đôi với giữ nước trong lịch sử dân tộc, ngày nay là xây dựng chủ nghĩa xã hội gắn chặt với bảo vệ Tổ quốc dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Ý thức bảo vệ Tổ quốc của cán bộ, chiến sĩ được hình thành và xây dựng trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kế thừa truyền thống yêu nước, quyết tâm giữ nước, không chịu mất nước, không chịu làm nô lệ đã được hun đúc trong suốt mấy nghìn năm dựng nước, giữ nước của dân tộc ta.

Nhận thức được vị trí, vai trò, tầm quan trọng của nhiệm vụ xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ toàn quân, trong những năm qua, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Tổng cục Chính trị, cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng các cấp trong toàn quân đã quan tâm giáo dục, rèn luyện, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, năng lực, phương pháp tác phong công tác, chú trọng xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ, góp phần quyết định làm cho mọi quân nhân trong quân đội nhận thức đầy đủ nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Tuy nhiên, nhận thức của một số cán bộ, chiến sĩ về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc còn chưa đầy đủ, công tác giáo dục, xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ ở một số đơn vị còn giản đơn. Một số quân nhân cá biệt còn chưa hình thành ý thức thường trực về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc; còn có biểu hiện thờ ơ, thiếu quan tâm đến học tập, nâng cao tình cảm, ý chí để củng cố ý thức bảo vệ Tổ quốc của bản thân. “Một số cán bộ, đảng viên, có cả cán bộ chủ trì chưa gương mẫu, nói chưa đi đôi với làm, tự phê

binh và phê bình chưa cao, ý thức tu dưỡng, rèn luyện, khả năng đề kháng trước cám dỗ và tác động tiêu cực xã hội còn hạn chế” (Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam, 2025). Trước những diễn biến phức tạp, thay đổi nhanh chóng, khó lường của tình hình thế giới, khu vực, nhất là tranh chấp biển, đảo và khẳng định chủ quyền, lợi ích quốc gia trên Biển Đông; mặt khác, đứng trước các nguy cơ đe dọa về an ninh trên các tuyến biên giới và tình hình nội địa hiện nay, nhất là sự chống phá quyết liệt về mọi mặt của các thế lực thù địch; trước yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đòi hỏi mỗi cán bộ, chiến sĩ phải thường xuyên xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới (bắt đầu từ Đại hội XIV của Đảng). Theo đó, cần thực hiện tốt một số biện pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, tiếp tục quán triệt cho mọi cán bộ, chiến sĩ quân đội về mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới theo tinh thần Đại hội XIV của Đảng. Văn kiện Đại hội XIV của Đảng vừa là thành tựu lý luận, vừa là kết quả nghiên cứu, tìm tòi, sáng tạo trong quá trình đổi mới, phát triển tư duy lý luận bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới, trong đó mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc là vấn đề cơ bản, cốt lõi và là nội dung chủ yếu. Đây là kết quả của quá trình tổng kết thực tiễn thực hiện nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, nhất là từ sau khi thực hiện Nghị quyết số 28-NQ/TW (khóa XI) về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới và Nghị quyết số 44-NQ/TW (khóa XIII) về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới đến nay. Để thực hiện biện pháp này, một mặt, cần tiếp tục làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục cho cán bộ, chiến sĩ toàn quân về mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc theo quan điểm Đại hội XIV của Đảng. Theo đó, cần làm cho mọi cán bộ, chiến sĩ quân đội nhận thức rõ hơn, đầy đủ hơn mối quan hệ, tác động qua lại giữa các nội dung của mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Khắc phục biểu hiện chỉ nhấn mạnh đến bảo vệ mặt tự nhiên - lịch sử; hoặc nhấn mạnh bảo vệ mặt chính trị - xã hội mà không thấy được bảo vệ Tổ quốc là bảo vệ độc lập chủ quyền, thống nhất toàn vẹn lãnh thổ, gắn bó chặt chẽ với bảo vệ chế độ, bảo vệ Đảng, Nhà nước và quyền làm chủ của nhân dân; “bảo vệ thành quả cách mạng, sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hoá, hiện đại hoá; giữ gìn, phát huy giá trị truyền thống văn hoá

dân tộc, nâng cao vị thế quốc tế của đất nước” (Chính phủ.vn).

Thứ hai, không ngừng nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức cơ sở đảng trong quân đội đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới. Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức cơ sở đảng trong quân đội là nhiệm vụ quan trọng của công tác xây dựng Đảng nói chung và sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc nói riêng. Chi bộ, đảng bộ cơ sở trong quân đội là tế bào của Đảng, là nơi đưa đường lối, chính sách của Đảng vào thực tiễn của đảng viên và quần chúng, đồng thời cũng là nơi quản lý, rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên ở cơ sở. Tổ chức cơ sở đảng trong sạch, vững mạnh tác động trực tiếp đến tinh thần, tình cảm và ý thức bảo vệ Tổ quốc của mỗi cán bộ, chiến sĩ quân đội. Tổ chức cơ sở đảng mạnh là môi trường để từng cán bộ, đảng viên mạnh; từng cán bộ, đảng viên mạnh là điều kiện để tổ chức cơ sở đảng trong quân đội mạnh. Do đó để nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức cơ sở đảng trong quân đội cần tập trung nâng cao giác ngộ chính trị, trình độ lý luận và năng lực thực tiễn của đội ngũ cán bộ, đảng viên đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Thứ ba, đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền, giáo dục ý thức bảo vệ Tổ quốc cho mọi cán bộ, chiến sĩ quân đội. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước” (Hồ Chí Minh, 2011). Trong Di chúc, Người còn căn dặn: “... đời đời giáo dục tinh thần yêu nước cho nhân dân ta” (Hồ Chí Minh, 2011). Do đó, cần tập trung tuyên truyền, giáo dục cho mọi cán bộ, chiến sĩ về tinh thần yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, truyền thống, lịch sử dân tộc cũng như quyết tâm bảo vệ Tổ quốc để mỗi quân nhân tự hào với truyền thống lịch sử hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam. Công tác tuyên truyền, giáo dục cần tập trung vào những quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, các chỉ thị, nghị quyết của Đảng về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ

nghĩa, nhất là Nghị quyết số 44-NQ/TW (khóa XIII) về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, các Chiến lược Quốc phòng, Chiến lược Quân sự Việt Nam, Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trên không gian mạng và chủ trương xây dựng quân đội “tinh, gọn, mạnh”... để mọi quân nhân có nhận thức đúng về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc.

Thứ tư, kiên quyết “ngăn ngừa mọi biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong Đảng bộ Quân đội và toàn quân”. Tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống là các yếu tố cơ bản cấu thành phẩm chất, nhân cách cán bộ, chiến sĩ quân đội. Khi có biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” thì hệ lụy sẽ là nguy cơ trực tiếp đe dọa sự tồn vong của Đảng, của chế độ và bản chất của quân đội. Đó là nguyên nhân chính làm suy giảm chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên, làm tổn hại danh dự, uy tín và làm suy giảm năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, bản chất tốt đẹp của quân đội, gây bức xúc, bất bình trong xã hội, làm mất niềm tin của nhân dân đối với quân đội, là cái cớ, là cơ hội cho các thế lực thù địch lợi dụng chống phá quân đội. Tại Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XII và Hội nghị Quân ủy Trung ương lần thứ 15, đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm, Bí thư Quân ủy Trung ương chỉ đạo toàn quân thực hiện tốt “2 kiên định, 2 đầy mạnh, 2 ngăn ngừa” và phương châm “5 vững”, trong đó “ngăn ngừa mọi biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong Đảng bộ Quân đội và toàn quân” để nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, củng cố niềm tin của nhân dân đối với cán bộ, chiến sĩ quân đội là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt và cấp bách nhất.

Thứ năm, đổi mới hình thức, biện pháp giáo dục ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội. Cần phát huy thế mạnh của các loại hình tổ chức giáo dục chính trị tại đơn vị cơ sở với những hình thức, cách thức, biện pháp đa dạng, phong phú, hấp dẫn theo đúng Quy chế giáo dục chính trị trong Quân đội nhân dân và Dân quân tự vệ Việt Nam. Giáo dục ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ cần thông qua 6 hình thức sinh hoạt, học tập chính chính trị của các cơ quan, đơn vị. Giáo dục thông qua các hình thức hoạt động văn hóa, văn nghệ của đơn vị, của các tổ

chức quần chúng và phối hợp với địa phương. Giáo dục thông qua hoạt động dạy và học trong các nhà trường trong và ngoài quân đội; thông qua tổ chức đọc báo, nghe đài, xem truyền hình, xem phim tư liệu, tài liệu, phóng sự, băng đĩa hình; thông qua hoạt động tuyên truyền, nói chuyện thời sự, thông tin chuyên đề của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên. Giáo dục trên các phương tiện thông tin đại chúng như báo, tạp chí, phát thanh, truyền hình, mạng Internet. Giáo dục thông qua việc xuất bản sách, giáo khoa, giáo trình, tài liệu học tập, tài liệu tuyên truyền. Giáo dục thông qua tổ chức các hội thảo, tọa đàm khoa học, các diễn đàn do các đơn vị quân đội và địa phương tổ chức. Giáo dục thông qua các hình thức công tác dân vận, công tác vận động quần chúng nhân dân trên địa bàn đơn vị đóng quân.

Thứ sáu, cán bộ chiến sĩ quân đội cần thường xuyên đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch để bảo vệ chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa. Công tác đấu tranh tư tưởng, lý luận trong quân đội cần vạch rõ bản chất phản khoa học của quan điểm tách rời giữa bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ nhân dân với bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ Đảng và Nhà nước. Cùng với việc đấu tranh với những quan điểm sai trái, thù địch, cần tích cực, chủ động phê phán những nhận thức lệch lạc về bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa như: nhận thức chưa thật đầy đủ, sâu sắc của một số cán bộ các cấp, các ngành về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới; về mối quan hệ giữa hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; về kết hợp kinh tế, văn hóa, xã hội với quốc phòng, an ninh và đối ngoại; về quan hệ đối tác và đối tượng. Đấu tranh phê phán nhận thức chưa đầy đủ của một bộ phận cán bộ, đảng viên về sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp, về mọi mặt của Đảng, sự quản lý của Nhà nước đối với quân đội cũng như nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Thứ bảy, quân đội cần tiếp tục điều chỉnh cơ cấu tổ chức, biên chế, trang bị theo hướng “tinh, gọn, mạnh”, xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại nhằm đáp ứng yêu cầu tác chiến trong chiến tranh bảo vệ Tổ quốc. Để xây dựng quân đội “tinh, gọn, mạnh” cần ưu tiên bảo đảm quân số cho

các đơn vị làm nhiệm vụ chiến đấu ở những địa bàn chiến lược, trọng điểm, trên tuyến biên giới, biển, đảo. Chú trọng nâng cao chất lượng huấn luyện, diễn tập, trình độ và khả năng sẵn sàng chiến đấu của cán bộ, chiến sĩ; kết hợp huấn luyện với đào tạo, đẩy mạnh nghiên cứu, phát triển, ứng dụng khoa học, công nghệ trong các nhà trường, các cơ quan, đơn vị quân đội; chú trọng xây dựng nền nếp chính quy, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

4. Kết luận

Xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội trong kỷ nguyên mới là một nội dung quan trọng trong tình hình hiện nay bởi lẽ mỗi quân nhân là những người thường xuyên, trực tiếp cầm súng bảo vệ Tổ quốc trong cả thời bình và thời chiến. Trước những diễn biến phức tạp của tình hình thế giới, sự chống phá của các thế lực thù địch và yêu cầu trong bối cảnh mới đòi hỏi việc xây dựng ý thức bảo vệ Tổ quốc cho cán bộ, chiến sĩ quân đội cần phải được coi trọng hơn nữa để quân đội thật sự là lực lượng nòng cốt cùng toàn Đảng, toàn dân bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa, vững bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chinhphu.vn. (2026). *Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng*. <https://xaydungchinhachsach.chinhphu.vn/van-kien-dai-hoi-dai-bieu-toan-quooc-lan-thu-xiv-cua-dang-119260206231049404.htm>
2. Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam. (2025). *Tài liệu nghiên cứu Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XII nhiệm kỳ 2025 - 2030*. Tài liệu lưu hành nội bộ.
3. Chinhphu.vn. (2026). *Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng*. <https://xaydungchinhachsach.chinhphu.vn/van-kien-dai-hoi-dai-bieu-toan-quooc-lan-thu-xiv-cua-dang-119260206231049404.htm>
4. Hồ Chí Minh. (2011). *Toàn tập*. Tập 7. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, tr.38; tr. 616